

Dato 15. november 2024
Saksnr.: 2024027895-1
Saksbehandler Ranveig Odden
Godkjent av Bernt Jørgen Stray

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
04.12.2024

Høringsinnspill til Stortingsmelding 33, En forsterket arbeidslinje - flere i jobb, færre på trygd

Forslag til vedtak

[Formannskapet gir sin tilslutning til høringsinnspill til Stortingsmelding 33, En forsterket arbeidslinje – flere i jobb, færre på trygd](#)

Sammendrag

Kristiansand kommune har utarbeidet et høringsinnspill til høring om *En forsterket arbeidslinje – flere i jobb, færre på trygd*. Meld. St. 33 (2023-2024). Arbeids- og sosialkomiteen. Frist for skriftlig høringsinnspill er satt til 9. desember. Høringen er 9. januar 2025 og frist for avgivelse av innstilling er 4. mars 2025.

Innspillet baserer seg hovedsakelig på erfaringer som er gjort gjennom programmet Flere i arbeid.

De sentrale innspillene er følgende:

1. Gjennom satsingen Flere i arbeid har Kristiansand kommune gode erfaringer som kan deles med andre om hvordan ulike aktører kan arbeide sammen for å redusere utenforskapet
2. Kristiansand kommune melder herved stor interesse for å være med å utvikle og teste ut ungdomsprogrammet
3. Kristiansand kommune er klar for å teste ut lønnstilskudd som følge av oppgavedeling
4. Navs muligheter til å gjennomføre tiltak i egenregi bør styrkes
5. Samarbeidet mellom arbeidsplass, Nav og fylkeskommune ved prioritering av kandidater til plassene på modulstrukturert opplæring må sikres og styrkes
6. Tilbudet innenfor modulstrukturert opplæring må henge tett sammen med arbeidslivets behov for kompetanse lokalt
7. Det er behov for å styrke kompetanse på håndtering av GDPR-regelverket og sikre at det ikke er til hinder for aktørers samarbeid rundt utsatte unge
8. Det bør vurderes å utvikle prototypen Jobbes til en nasjonal digital løsning som gir unge «én dør inn» til tjenester de har behov for, på tvers av sektorer og forvaltningsnivå

9. Det er behov for å tydeliggjøre nasjonale føringer og forventninger til tettere kobling mellom arbeidslivet og grunnskole

Vedlegg:

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Den 6. september 2024 ble Meld. St. 33 (2023-2024) En forsterket arbeidslinje, flere i jobb, færre på trygd sendt til Stortinget. Meldingen redegjør for arbeidsmarkedspolitikken og hvilken rolle den har i arbeidslinja. Regjeringa vil forsterke arbeidslinja ved å legge til rette for en mer aktiv politikk for å få flere i arbeid og færre på trygd. Frist for skriftlig innspill er satt til 9. desember 2024. Høringen er 9. januar 2025 og frist for avgivelse av innstilling er 4. mars 2025.

Kristiansand kommune har utarbeidet et skriftlig innspill på bakgrunn av erfaringen i programmet Flere i arbeid.

Innspill fra Kristiansand kommune til Meld. St. 33 (2023-2024) En forsterket arbeidslinje, flere i jobb, færre på trygd.

Kristiansand kommune takker for muligheten til å gi innspill til stortingsmeldingen «En forsterket arbeidslinje – flere i jobb og færre på trygd». Over flere år har Kristiansand kommune arbeidet systematisk med å få flere i jobb og færre på trygd gjennom programmet Flere i arbeid, og ønsker å bidra med våre perspektiver og erfaringer. Innspillet er strukturert slik at de sentrale innspillene til Stortingsmelding 33 først oppsummeres kortfattet, før en grundigere gjennomgang av programmet Flere i arbeid og innspillene presenteres i de påfølgende avsnittene.

Sentrale innspill

1. Gjennom satsingen Flere i arbeid har Kristiansand kommune gode erfaringer som kan deles med andre om hvordan ulike aktører kan arbeide sammen for å redusere utenforskapet
2. Kristiansand kommune melder herved stor interesse for å være med å utvikle og teste ut ungdomsprogrammet
3. Kristiansand kommune er klar for å teste ut lønnstilskudd som følge av oppgavedeling
4. Navs muligheter til å gjennomføre tiltak i egenregi bør styrkes
5. Samarbeidet mellom arbeidsplass, Nav og fylkeskommune ved prioritering av kandidater til plassene på modulstrukturert opplæring må sikres og styrkes
6. Tilbudet innenfor modulstrukturert opplæring må henge tett sammen med arbeidslivets behov for kompetanse lokalt
7. Det er behov for å styrke kompetanse på håndtering av GDPR-regelverket og sikre at det ikke er til hinder for aktørers samarbeid rundt utsatte unge
8. Det bør vurderes å utvikle prototypen Jobbes til en nasjonal digital løsning som gir unge «én dør inn» til tjenester de har behov for, på tvers av sektorer og forvaltningsnivå
9. Det er behov for å tydeliggjøre nasjonale føringer og forventninger til tettere kobling mellom arbeidslivet og grunnskole

Flere i arbeid

Programmet Flere i arbeid ble igangsatt av bystyret i Kristiansand april 2021 med formål om å få flere personer inn i arbeidslivet og redusere andelen utenfor. Overordnede mål for programmet er:

1. En høyere andel unge under 30 år deltar i arbeidslivet.
2. Arbeidsgivere har økt tilgang på etterspurt arbeidskraft.

Det 5-årige programmet er et partnerskap mellom Agder fylkeskommune, Universitetet i Agder, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, Nav og Kristiansand kommune. Programmet har igangsatt prosjekter og annet arbeid for å endre systemer. Det jobbes målrettet med å gjøre det enklere for unge å gjennomføre skole, komme i jobb og gjøre det enklere for arbeidsgivere å rekruttere dem. Disse systemendringene skal gi varige effekter på sikt for både enkeltpersoner og samfunnet. Endringsarbeidet skal bidra til:

- Kvalifisering av en større del av arbeidsstyrken
- Bedre samhandling mellom de lokale og regionale aktørene
- Prioritering av virkningsfulle tiltak og forbedrede arbeidsformer
- Tiltak som gjør det enklere for arbeidsgivere å inkludere og kvalifisere på arbeidsplassen
- Identifisere behov for systemendringer innen lov og avtaleverk
- Kompetanse på inkludering hos arbeidsgivere, ledere og på arbeidsplasser

Innsatsen i programmet kan deles inn i fire:

For unge i skole:

- Vi har styrket karriereveiledning og hospitering ved videregående skole for ungdomsskoleelever. Det er prioritert økt kompetanseheving for ansatte og elever for å sikre gode valg for elevene.
- Vi styrker tett oppfølging i overganger i skole ved bruk av ungdomsveiledere på ungdoms- og videregående skole for å sikre at elever som står i fare for å avbryte utdanningsløpet likevel gjennomfører utdanningen.

For unge utenfor skole og arbeidsliv:

- Vi har styrket samarbeidet mellom Nav, fylkeskommune, virksomhetene, opplæringskontor og skolene i en samarbeidsmodell med navn "Ung start".
- Det er utviklet fleksible og tilrettelagte kvalifiseringsløp for unge som har behov for tett oppfølging, både i offentlige og private virksomheter (Helsefagprosjektet og Ung start Elkem).

For arbeidsgiverne med behov for arbeidskraft:

- Det er utviklet verktøyet "Bedriftspakka – 5 steg til ny kollega" for å gjøre det enklere, tryggere og mer forutsigbart for virksomhetene å rekruttere våre unge utsatte. Verktøyet er utviklet av næringslivet og Nav.
- Vi har mobilisert arbeidsgivere og legger til rette for virkemidler som skal støtte virksomhetene i å rekruttere arbeidskraften de har behov for. Dette gjøres både gjennom informasjon, nettverksarenaer, kurs og partnerskapsavtale med virksomheter.

Kommunen som arbeidsgiver:

Samarbeidspartnerne i programmet og KS har jobbet målrettet for å utforske hvilke endringer kommunen som arbeidsgiver kan gjøre for å lykkes bedre i å kvalifisere og rekruttere unge utsatte og sikre arbeidskraft kommunen trenger. Erfaringen fra arbeidet er at det lokale handlingsrommet er stort, når de riktige forutsetningene og rammene er på plass lokalt.

- Kristiansand kommune har innført ny ordning for direkteansettelser av personer som har hatt praksis eller midlertidige stillinger, i tråd med dialogen som er gjennomført mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Nav og arbeidslivet. Det startes også opp en traineeordning for fremmedspråklige.
- Det er etablert samarbeid og avtale med Nav omkring midlertidige ansettelser.
- Det er etablert alternative opplæringsløp for unge utsatte i ulike fagområder. Kommunen har også endret praksis for å sikre fleksibelt inntak hele året.

- I Helsefagprosjektet er det utviklet en samarbeidsmodell innen en sektor som har stort behov for arbeidskraft. Dette bidrar til inkludering av personer utenfor utdanning og arbeid, samtidig som det gir kommunen nødvendig arbeidskraft.

Innsatser i programmet Flere i arbeid av særlig relevans for Stortingsmelding 33

Helsefagprosjektet

Ved fire omsorgssenter i Kristiansand er det ansatt arbeidsledere fra Nav som hjelper kandidater fra utenforskapet inn i opplæringsløp eller jobb. Arbeidslederen følger opp kandidatene fra Nav på omsorgssenteret, gir de veiledning og støtte i arbeidsmiljøet. Kandidatene blir kjent med helsefaget og opplever mestring i reelle arbeidssituasjoner. Etter litt tid er kandidatene klare for videre opplæring eller arbeid. Mange av kandidatene blir klare for å gå inn i videregående opplæring gjennom modulstrukturert fag- og yrkesopplæring.

Helsefagprosjektet ses også i sammenheng med TØRN og oppgavedeling, og kan være en viktig brikke i omstillingen av helse- og omsorgstjenestene. Kandidater som ikke er klar for et fullt løp mot et fagbrev kan med oppfølgingen og erfaringer fra Helsefagprosjektet bli verdifulle ansatte på et omsorgssenter som ivaretar andre oppgaver. Arbeidsleder fra Nav har i dette tilfellet blitt prosjektfinansiert, men det viser at Nav kan være med å utvikle gode tiltak og ha en nøkkelrolle for at de lykkes.

Jobbes – digitalt lavterskeltilbud «klar til livet, klar til jobb»

Gjennom støtte fra Digitaliseringsdirektoratets Stimulab-ordning har programmet Flere i arbeid utviklet et konsept for et digitalt lavterskeltilbud for unge. Over 140 ungdommer har vært med å utvikle prototypen, hvor de ønsker seg én dør inn til offentlig sektor. De unge var tydelige på at hoveddøra må være ungdomsvennlig og digital. De unge vil bli møtt på en arena de kjenner og befinner seg på.

Prototypen Jobbes er en digital plattform (app/nettside) som bygger på mikrolæring og gir de unge faglig påfyll og læring ved hjelp av filmer, oppgaver/øvelser/spill, ofte-stilte spørsmål og svar, og med en oversikt og kanal inn til tjenestene. Temaer som er relevante inn i en slik løsning er eksempelvis: livsmestring, økonomi, mat og kosthold, fysisk aktivitet og psykisk helse, søvn, relasjoner, samt temaer innen jobbmestring som yrkesmuligheter/ karriereveiledning, finne og søke jobb. I tillegg fungerer Jobbes som et utstillingsvindu for bedrifter og bransjer, samt hjelpeapparatet.

Plattformen er ment for unge som enten er ny i arbeidslivet, er i skolen, står utenfor arbeidslivet og skal inn, eller vil utvikle seg mer på jobben. Enten de følges opp av en tjeneste eller ikke.

Prototypen er klar til testing, men i det videre arbeidet med løsningen må det velges en vei som kan føre til en levedyktig digital løsning som kan bli tatt i bruk av ung over hele landet.

Nav er den største og viktigste interessenten og er hovedeier av utfordringen med å få unge ut i jobb. Nav har tatt godt imot prototypen, både lokalt og sentralt, men har ikke nå funnet rom for å utvikle løsningen. Digitaliseringsdirektoratet har signalisert at prototypen understøtter behovet for å utvikle en digital helhetlig og sammenhengende løsning på tvers av ulike forvaltningsnivå og har oppfordret kommunen til å pilotere lokalt.

Bedriftspakken – fem steg til ny kollega

Bedrifter har lenge etterspurt en oppskrift på hvordan man best kan sikre vellykket rekruttering gjennom Nav. Gjennom programmet Flere i arbeid er verktøyet Bedriftspakken – fem steg til en ny kollega, utviklet av og for bedrifter i samarbeid med

Nav. Det skal bøte på de utfordringene bedriftene opplever når de prøver å rekruttere utradisjonelt og har som mål å redusere barrierer for arbeidsinkludering.

Fokuset i bedriftspakken ligger på konkrete verktøy for å redusere disse barrierene og knytter seg til følgende; kontakt med Nav, jobbmatch bedrift og kandidat, forventningsavklaring, oppstartsplan og jobbfastholdelse/oppfølgingsamtaler.

Inkluderingspartnerskap – Et varig forpliktende samarbeid

Med støtte fra Forskningsrådet utvikler og innfører Flere i arbeid, med bistand fra forskere, et varig og forpliktende samarbeid mellom kommuner, fylkeskommune, Nav og arbeidsgivere. Det anvendes både aksjonsforskning og effektmåling av tiltakene i programmet. Utviklingsarbeidet skal bli en helhetlig styrings- og samhandlingsplattform som forbedrer og forsterker arbeidet for å fremme inkludering av unge i arbeid og utdanning. Partnerskapet i Flere i arbeid har sammen med forskere fra NORCE, Arbeidsforskningsinstituttet ved Oslo MET og Universitetet i Agder gitt alle aktørene i partnerskapet større innsikt og organisatorisk læring i hvordan vi sammen kan gjøre det lettere å inkludere flere i arbeid og utdanning. Arbeidet i Agder begynner nå å gi resultater som får nasjonal oppmerksomhet.

Ung start Jobbskolen

Ung start er en samarbeidsmodell som er utviklet i samarbeid mellom næringslivet, Nav, fylkeskommunen, kommunen og opplæringskontor. Utgangspunktet for utviklingsarbeidet har vært hvordan det kan bli enklere å tilby videregående opplæring for de yngste utsatte på arbeidsplassene, da med utgangspunkt i virksomhetenes behov for kompetanse. I piloteringen har bedriften Elkem Fiskaa deltatt. Nå implementeres modellen i drift med utgangspunkt i Jobbskolen hvor systemene skreddersys i størst mulig grad omkring de unge med en kontaktperson gjennom hele kvalifiseringsløpet deres. Jobbskolen er et tilbud for ungdom som faller ut av videregående skole som følge av helse- og livsmestringsproblematikk og driftes i et samarbeid mellom Nav, fylkeskommune og kommune.

Innspill knyttet til innsatsområdene i stortingsmelding 33

Stortingsmelding 33 har fem innsatsområder, nedenfor fremkommer innspill knyttet til dem.

1. Trappe opp og forbedre bruken av arbeidsmarkedstiltak for å få flere i arbeid og færre på trygd

Helsefagprosjektet er et av prosjektene i programmet Flere i arbeid. Her følger arbeidsledere, ansatt i Nav, opp kandidater direkte på omsorgssentre. Kandidaten blir kjent med helsefaget, får opplæring og opplever mestring i reelle arbeidssituasjoner samtidig som vedkommende mottar tett støtte og veiledning fra arbeidsleder. Erfaringer fra Helsefagprosjektet viser at Nav kan utvikle gode tiltak som det burde være mulighet for å drifte i egenregi. Derfor har Kristiansand kommune følgende innspill:

- Det bør utarbeides et nytt kapittel i "Forskrift om tiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi" som gjør det mulig for lokale Nav-kontor å søke om frigjøring av deler av tiltaksbudsjettet til å utføre tiltak i egenregi.
- Eventuelt kan det gjøres endringer i kapittel 2 «Arbeid og støtte» til å inkludere muligheten for alternative oppfølgings tiltak i egenregi.

Helsefagprosjektet i Flere i arbeid er tett koblet opp til kommunens satsing på TØRN (oppgavedeling) for å styrke omstillingsarbeidet i helsesektoren. Helsefagprosjektet skal ikke bare redusere utenforskapet, men også skaffe arbeidskraft til sektorer med behov for kompetanse og omstilling, her helse- og omsorgssektoren.

- På bakgrunn av dette pågående arbeidet hvor det jobbes systematisk med både inkludering, omstilling av tjenester og rekruttering av arbeidskraft på samme tid,

er Kristiansand kommune meget klar og ønsker sterkt å teste ut lønnstilskudd som følge av oppgavedeling eller etablerte stillinger.

Bedriftspakken – 5 steg til ny kollega, er et verktøy som er utviklet av og for bedrifter i samarbeid med Nav. Næringsforeningen i Kristiansandsregionen er en av partnerne i Flere i arbeid og har hatt en viktig rolle i utviklingen av dette verktøyet og benytter anledningen til å levere inn et eget innspill hvor særskilt Bedriftspakken løftes frem.

- Samarbeidet mellom Nav Kristiansand og Næringsforeningen i Kristiansandregionen (bedriftene), og verktøyet de har utviklet og implementert i drift er et eksempel til etterfølgelse for andre kommuner

2. Forsterke og videreutvikle innsatsen ovenfor unge

Satsingen på å få flere i arbeid i Kristiansand og Agder har gitt mange erfaringer fra de unge som vi ønsker å dele. Blant annet har Nav Kristiansand og Nav Agder nå arrangert en ungdomshøring i forbindelse med stortingsmelding 33 og innspill til Ungdomsprogrammet. I forkant av ungegarantien ble innført organiserte også Nav en samling hvor over 100 unge ble invitert til å gi innspill til både direktoratet og nasjonale beslutningstakere. Unge utsatte i skole og utenfor skole og arbeid har også vært direkte involvert i innsikt og utviklingsarbeidet til prosjektene i Flere i arbeid. Blant annet har 140 unge vært med å samskape en prototype på en digital løsning de ønsker seg som de peker på som ungdomsvennlig og mer helhetlig (Jobbes – digitalt lavterskeltilbud «klar til livet, klar til jobb»). Jobbskolen er en unik møteplass for unge utsatte og bidrar til at vi kjenner ungdommers behov godt. Involveringen av unge i målgruppen og møteplassen Jobbskolen er gode forutsetninger for å utvikle og prøve ut det nye ungdomsprogrammet.

- Kristiansand kommune ønsker å være med å utforme ungdomsprogrammet og være pilot i forsøket, og mener at vår erfaring med å drive Jobbskolen, en kvalifiserende møteplass for unge, i samarbeid med Nav og Agder fylkeskommune gjøre oss til en god kandidat.

3. Satse på økt kompetanse og mer stabil tilknytning til arbeidslivet

Det er viktig å starte tidlig for å ruste barn og unge til å ta gode yrkesrettede utdanningsvalg basert på arbeidsmarkedet behov for kompetanse. Kristiansand prioriterer dette inn i grunnskolen, gjennom blant annet styrket karriereveiledning og ved å gi elevene bedre innsikt i arbeidslivets yrker og muligheter. På bakgrunn av dette har Kristiansand kommune følgende innspill:

- Det er behov for å tydeliggjøre nasjonale føringer og forventninger til tettere kobling mellom arbeidslivet og grunnskole

Kandidater som har deltatt i helsefagprosjektet vil etter litt tid bli klar for arbeid eller utdanning/opplæring. I helsefagprosjektet har flere kandidater gått videre til modulstrukturert opplæring for voksne. Det er imidlertid ikke gitt at kandidatene får mulighet til å begynne på modulstrukturert opplæring når de er klar for det. På bakgrunn av dette har Kristiansand kommune følgende innspill:

- Nav og fylkeskommunen må jobbe sammen for å prioritere de rette kandidatene til plassene på modulstrukturert opplæring for voksne, og unngå ventetid fra en kandidat er klar til den får plass.
- Antall plasser og utvalget av fag til modulstrukturert opplæring må harmonere med behovene for arbeidskraft lokalt.

4. Samarbeide om mer koordinerte tjenester fra arbeidsmarkeds-, helse- og utdanningssektoren

Personvernet står, og skal stå sterkt. Men erfaringene fra Flere i arbeid, der en rekke aktører samarbeider for å inkludere flere i arbeidslivet, viser at GDPR-regelverket kan oppleves som et hinder for godt samarbeid. Manglende kompetanse og ulik tolkning av regelverket er en barriere for samarbeid, i tillegg kan det vanskeliggjøre effektmålinger av tiltak som gjøres i samarbeid mellom ulike aktører, eksempelvis kommune og stat. På bakgrunn av dette har Kristiansand kommune følgende innspill:

- GDPR-regelverket må bli lettere å forstå og håndtere. Det er behov for økt kompetanse i hvordan håndtere GDPR-regelverket for å unngå at det blir en barriere for godt samarbeid mellom de ulike aktørene som samhandler omkring unge utsatte

5. Tilrettelegge for en tillits- og kunnskapsbasert gjennomføring av arbeidsmarkedspolitikken

Gjennom programmet Flere i arbeid etableres det et lokalt varig og forpliktende samarbeid rundt inkludering i arbeidslivet. Det jobbes systematisk og målrettet med å prioritere virkningsfulle tiltak omkring unge utsatte og arbeidsgivere som har behov for arbeidskraften deres. I samarbeid med arbeidslivet styrkes samarbeidet med grunnskole, videregående skole og de tjenestene som jobber med å få unge utenfor i kvalifisering på arbeidsplasser. Det utvikles en "Flere i arbeid garanti" hvor virksomheter inviteres med som en samarbeidspartner og virksomhetene definerer selv hvordan de ønsker å forplikte seg (for eksempel bedriftsbesøk, arbeidsuke, fleksible opplæringsløp for unge utsatte eller rekruttering av unge utsatte). På bakgrunn av dette har Kristiansand kommune følgende innspill:

- Andre kommuner bør etablere lignende partnerskap slik Kristiansand kommune har gjort gjennom programmet Flere i arbeid for å sikre inkludering i arbeidslivet

Flere i arbeid har gjennom utviklingsarbeid sammen med de unge avdekket behovet og ønsket for én helhetlig, digital og ungdomsvennlig «dør inn» til tjenestene de har behov for, på tvers av ulike forvaltningsnivåer og sektorer. Gjennom Stimulab-ordningen er det sammen med ungdom utarbeidet en prototype av en APP med navn "Jobbes" som skal sikre denne ene døren inn. Appen har mottatt stor interesse hos de unge, men også Nettverk for sammenhengende tjenester og Digitaliseringsdirektoratet. På bakgrunn av dette har Kristiansand kommune følgende innspill:

- Appen "Jobbes" bør videreutvikles for å kunne bli en nasjonal digital løsning til unge i hele landet, for å sikre én dør inn til tjenester unge har behov for, på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.
- "Jobbes" må eies og driftes nasjonalt, men en prototype bør testes ut lokalt. Kristiansand kommune er klare for å bidra i arbeidet med videreutvikling av "Jobbes" og ønsker å være med å teste ut prototypen, som en av flere kommuner.

Konklusjon

Formannskapet gir sin tilslutning til høringsinnspill til Stortingsmelding 33, En forsterket arbeidslinje – flere i jobb, færre på trygd.